

Grand Prix architektů: pomůže „akademie“?

Author: Radomíra Sedláková | Published: 04.07.2008

Už když to píšu, tak se mi kroutí prsty, které dávají najevo, že tuhle hloupost nechtějí příliš popisovat, nicméně malé zamyšlení je snad na místě. Grand Prix, ještě jako akce Obce architektů, tiše skomírala na nezájem nejen veřejnosti, ale i architektů samotných. Někteří odmítali soutěžit z principu, jiní vycházeli z toho, že už cenu dostali, a tak nebudou mařit příležitost jiným, a ještě další měli výhrady k organizátorovi. Zkrátka a prostě: Grand Prix měla méně a méně účastníků, méně a méně se o ní psalo. Také proto se nedávno vyhlášovatel, kterým je Obec architektů, tedy zájmové sdružení, spojila s Českou komorou architektů, tedy povinným profesním seskupením. Výsledek ale nebyl nijak znatelný. Z těchto důvodů bylo tedy v jakémsi druhém kroku pro letošní ročník zvoleno ono zvláštní řešení - byl vypracován statut akademie architektury, jejímž jediným posláním bylo doporučit vynikající stavby dokončené v loňském roce k účasti v soutěži. Pominu to, že termín „Akademie architektury“ je historicky založen, má svůj základ ve Francii 17. století. Dnes funguje v mnoha zemích světa jako nejvyšší institut architektonických věcí dané země a stát se členem takové akademie není jen tak. Z toho důvodu bych o té české psala spíše jako o „akademii“, jejími členy se měli stát ti, kdo v dřívějších ročnících byli v soutěži Grand Prix oceněni, případně kdo už dříve pracovali v její porotě. Z hlediska smyslu tohoto seskupení je to správně a je to pochopitelné i logické. Ovšem kromě toho měli být k členství v „akademii“ vyzváni také ti architekti, jejichž stavby byly publikovány v Ročence architektury, kterou pravidelně vydává společnost Prostor. A tady už je otazník. Ročenka je velmi užitečná a záslužná kniha, to je nezpochybnitelné, ale - je to publikace, kterou vydává soukromá společnost podle doporučení autora, kterého si vydavatel sám vybírá (pro poslední vydání to byl architekt Jan Šépka z ateliéru HŠH). Proč tedy právě tato publikace, respektive její obsah má zakládat členství v „akademii“? Proč ne třeba ocenění v jiných soutěžích, které pořádá Česká komora architektů? Nebo proč ne publikování té či oné práce v časopise Architekt, který vydává Obec architektů. Nebo proč ne publikování v jiných ročenkách? To si bude muset obec našich architektů asi trochu ujasnit.

„Akademie“ nominovala stavby, oslovila jejich autory, aby se přihlásili, někteří ji neposlechli, jiní ano. Ostatně, mají-li si sami připravovat soutěžní panel, může to být opravdu jen na nich. Každopádně je skutečností, že letos bylo soutěžních prací víc - loni 82, v roce letošním 116 staveb. To je nárůst nepochybně podstatný, byť o kvalitě zase tak moc nevyovídá. A o zájmu veřejnosti taky ne. Porota naštěstí rozhodovala „normálně“, o tom, kdo se do soutěže dostal a jakou cestou, neměla tušení. I když podivné bylo to, že zatímco seznam doporučených (dovolila bych si takto opravit použité slovo „nominovaných“) staveb byl publikován ještě před zasedáním poroty, seznam „akademiků“ byl tajný až do dne vyhlášení. Logičtější by to snad bylo obráceně.

Výsledky letošní Grand Prix architektů jsou nicméně vrcholně zajímavé. V předchozích ročnících byly poroty štědré, i když měly mezinárodní složení, chovaly se s jakousi shovívavostí. Zřejmě měli porotci pocit, že soudobou českou architekturu je nutno ocenit, pochválit, že ona se tak hezky snaží... Díru do světa sice neudělá, ale mezi sebou si soutěžit může. Například v loňském roce bylo uděleno sedm cen, čtyři čestná uznání a jedna Grand Prix, v roce 2004 to bylo pět cen, čtyři čestná uznání a jedna Grand Prix. Letošní porota byla jiná. Pochopila, že mezinárodní porota má hodnotit podle mezinárodně srovnatelných

hledisek, že má hledat to, co je přínosné a progresivní nejen z domácího hlediska. A tak byla na ocenění skoupá. Dala jen jednu cenu za novostavbu, jednu za interiér, tři v kategorii rodinných domů a jednu Grand Prix. A dost. Troufám si tvrdit, že v kategorii rodinných domů podlela domácím duchu a nominované stavby ocenila poněkud výše, než by odpovídalo evropskému standardu. Rodinné domy se staví hojně, soutěžilo jich dvacet a oceněny byly ty, které jsou prostě jiné, které se vymykají těm už omrzujícím kompozičním klišé a onomu krabicoidnímu minimalismu. (Porota nemohla tušit, že veřejnost zrovna tyhle domy zná už z jiných domácích ocenění.)

Pozornost určitě vyvolala skutečnost, že v kategorii rekonstrukcí nebyla udělena žádná cena, a to i přes tradičně vysoký počet soutěžících (rekonstrukcí bylo 23, novostaveb 44). Upřímně řečeno - porota měla pravdu. Ta jedna z mála tuzemských rekonstrukcí z poslední doby, která má nápad, nebyla dosud dokončena a je otázkou, zda vůbec někdy bude - řeč je o funkcionalistické Edisonově transformační stanici v Praze 1, pod jejíž rekonstrukcí je podepsán ateliér Ladislava Lábuse. Grand Prix šla tam, kam jediné jít mohla - budova ústředí ČSOB v Radlicích je ojedinělá, koncepcí a provedením z tradiční české úrovně ulétla hodně daleko dopředu. Je také ospravedlněním „akademie“. Podle svého zvyku by se architekt Josef Pleskot, kdyby nebyl přímo vyzván, takřka jistě do soutěže o Grand Prix nepřihlásil.

04.07.2008 09:15, Radomíra Sedláková